

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Egebækken

Nr. 1 Juni 1986

Historisk Forening

for

Tikøb & Omegn

I EGEBÆKKEN nr. 1 kan De finde :

Formandens velkomst	s. 1
Studiekreds i slægtsforskning	s. 3
Mødekalender - efterår 1986	s. 3
Museumsnyt	s. 5
Ud af montren	s. 6
Lokalhistorien - Hvordan tændstikkerne kom til Snekkersten	s. 7

V E L K O M M E N :

Med dette første nummer af vores medlemsblad EGEBÆKKEN byder vi alle medlemmer velkomne i Historisk forening for Tikøb og Omegn til vores nye sæson 1986/87. Medlemsbladet vil foreløbig udkomme to gange om året, i juli og i januar og blive tilsendt alle medlemmer.

Bladet vil indeholde information om vores aktiviteter såsom mødekalender, arrangementer på Flynderupgård Museet og bringe to til tre lokalhistoriske artikler.

HISTORISK FORENING FOR TIKØB OG OMEGN blev oprettet den 23. januar 1958 af kommunalarkivar Arne Meyling med det hovedformål at virke som støtteforening til museet og fremme interessen for lokalhistorien. I årenes løb voksede museets samlinger for en stor del takket være medlemmerne. I de senere år har medlemstallet været stagnerende og interessen for museet dalende, men den fornyede interesse for lokalhistorie og historie i det hele taget ser vi frem til en større medlemskare i vores forening med flere forskellige aktiviteter.

Foreningen afholder 6-7 foredrag om året på Espergærde Bibliotek foruden en halvdags- og en heldagsudflugt om sommeren for kun 40 kr om året.

I efteråret opretter vi en studiekreds i slægtsforskning, da vi har sporet en stor interesse for dette i medlemskredsen. Desuden ønsker vi at deltage aktivt i bevaringen af de gamle stednavne i området.

Bestyrelsen har konstitueret sig efter egeneralforsamlin-

2.

gen d. 15. april og består af følgende medlemmer:

FORMAND Inge Schjellerup, Strandvangsvej 4, 3060 Es-
pergærde, tlf. 23 23 85

KASSERER Claus Ulrich, Hyacintvej 21, 3060 Espergærde,
tlf. 23 11 81

Per Brehm, Postbox 5, 3060 Espergærde

Poul Eilersen, Løntofte 45, 3070 Snekkersten,
tlf. 22 02 98

Birgitte Jørkov, Dortevej 23, 3060 Espergærde,
tlf. 23 13 00

Vagn Mathiassen, Solgaard, Toeltvej, 3480
Langerød, tlf. 19 38 37

Kenno Pedersen, Helsingør Bymuseum, Hestemølle-
stræde 1, 3000 Helsingør, tlf. 21 00 98

SUPPLEANTER:

Poul Olsen, Svinget 38, 3060 Espergærde,
tlf. 23 27 35

Jette Wilkinson, Gl. Skovvej 1, 3060 Espergær-
de, tlf. 23 10 13

REVISORER:

Søren Larsen

Kirsten Borneland

Bestyrelsen ønsker at rette en særlig tak til redaktøren af bladet, Birgitte Jørkov, der tog initiativ til udgivelsen af EGEBÆKKEN.

Inge Schjellerup

- - - - -

Jeg takker med bæven for bestyrelsens tak. Det er slet ikke nemt at lave sådan et blad, og uden hjælp fra mange sider går det ikke. Men hvis medlemmerne vil bakke bladet op med gode råd, ideer og spændende stof, så tror jeg, at EGEBÆKKEN med tiden vil udvikle sig til det vi håber, nemlig en lille, men væsentlig brik i vort lokalsamfund.

Birgitte Jørkov

ESPERGÆRDE CENTRET

STUDIEKREDS I SLÆGTSFORSKNING.

I efteråret vil foreningen afholde en studiekreds i slægtsforskning i samarbejde med Nyrup Aftenskole. Studiekredsen vil løbe over 20 timer fordelt på 10 aftener. Den eneste forudsætning for at deltage i studiekredsen er, at man er interesseret, man behøver ikke at have arbejdet med slægtsforskning før.

Sted: Espergårde Bibliotek

Underviser: Stud. mag. Bo Johansen

Pris: 225,- kr for hele kurset.

Start: omk. 1. oktober

Tilmelding: Poul Eilersen, Lantofte 45, 5070 Sneekkersten, 22 02 98, SENLSI d. 15. august.

Vi vil kun oprette et hold, så derfor er det nok klogt at tilmelde sig hurtigt, da vi ved at interessen er stor.

MØDEKALENDER FOR EFTERÅRET 1986.

SOMMERUDFLUGTEN - SØNDAG DEN 17. AUGUST

går i år til to af de mest spændende lokaliteter ind for vort eget område

GURRE SLOTSRUIN OG LIKØB KIRKE

Vi mødes kl. 10 ved Gurre Slotsruin, hvor bestyrelsen vil fortælle om anlæggets historie og betydning for området.

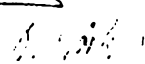
Herefter kører vi til Likøb, hvor der bliver lejlighed til at indtage medbragte frokostkurve og medbragt øl/vand/kaffe.

Efter frokost vil sognepræst ved Likøb Kirke, Jørgen Fabritius vise rundt i kirken og fortælle om dens historie.

Deltagelse i udflugten er gratis. Vi håber, at en del af deltagerne kan køre i egne biler, og at vi kan skaffe køreplads til de ikke-bilende.

TILMELDING: senest d. 10. august til

23 23 85 eller 23 13 00

Vi har bestilt godt vejr!

4.

EFTERÅRETS FOREDRAG:

Onsdag den 15. oktober på biblioteket i Espergærde:
HAVEBRUG OG LANDBRUG PÅ AMAGER

Denne aften bliver vort første møde med vor nye museumsinspektør, som vi allerede har fået et fint samarbejde med (se længere fremme i bladet). Anne Mejken vil fortælle om amagerbøndernes specielle produktion af grøntsager til den københavnske befolkning i 1800-årerne.

Fremover vil Anne Mejken nok mest fortælle os om Tikøb bønder og andet godtfolk, når vi ellers kommer igang med at hjælpe hende med finde ting og erindringer fra den gamle Tikøb kommune frem. Flynderupgård Museet skulle gerne blive et endnu bedre landbrugsmuseum, så kom og hør om amagerbønderne og gå hjem bagefter og find ting frem om Tikøbbønderne.

Mandag den 17. november på biblioteket i Espergærde:

FRA JYDEPOTTER OG ULDHOSER TIL ORKIS OG LØVSAVSARBEJDER
Museumsinspektør på Færgegaarden i Jægerspris, etnolog CARSTEN HESS fortæller om dansk husflid fra 1850 til 1950 under en ny og interessant synsvinkel.

Onsdag den 3. december på Marienlyst Slot, Marienlyst Alle i Helsingør:

JUL ELLER KRISTMESSE

Museumsinspektør ved Dansk Folkemindesamling, JØRN PIØ, hvis store viden om juleskikke vi vist alle har glædet os over i radio og fjernsyn, har lovet at komme for at fortælle os direkte om gamle juleskikke og lignende.

I den anledning vil der blive mulighed for at købe et glas gløg.

Alle møder starter kl. 20.00.

PRIVATbanken

Espergærde Center Afdeling
Øster Torv 8 . 3060 Espergærde
Telefon 02-23 19 11

FLYNDERUPGÅRD MUSEET:

KULSVIERUDSTILLINGEN nåede De forhåbentlig, inden den flyttede videre rundt i amtet. Museets ide med at anskueligøre en side af kulsvierlivet ved at opstille en grill til de besøgendes frie afbenyttelse blev en succes. Rigtig mange gæster fandt vej til museet og fik glæde af arrangementet.

FOTOMINDER FRA SNEKKERSTEN OG SKOTTERUP er en udstilling af billeder fra sidst i 1800-tallet og frem til 30'erne. Chr. Sørensen, som vi allerede kender som en flittig udforsker af fiskerlejernes historie, har samlet og arrangeret denne udstilling. Grundlaget er mere end 100 postkort, som viser havnen, baglandet og fiskerhusene, som det så ud en gang. Udstillingen åbner sidst på sommeren.

BYMUSEET:

Da Byskolen fylder 100 år i år markeres dette med en SKOLEUDSTILLING, som viser skolelivet i de sidste 100 år i hele den nuværende Helsingør kommune.

Udstillingen åbner den 3. september.

Men museerne er stadig meget interesseret i at låne/få skoletøj fra hele kommunen. Specielt tøj fra før 1970. Tøjet må gerne være godt brugt. Blankslidte buksebage og lapper på albuerne gør slet ikke noget. Tværtimod.

INDSAMLING:

DE NYE TIDER I DEN GAMLE TIKØB KOMMUNE. Har De genstande eller erindringer liggende, der kan vise noget om udviklingen i vort område fra 1850 og frem, så vil museet meget gerne kikke på det. Så kontakt museet og hjælp med til at gøre vort museum endnu mere spændende for os alle sammen.

TÆRSBØL
Isenkram

Espergærde center. Telefon 23 32 08. 3060 Espergærde

ud af montren...

Under denne overskrift er det hensigten at tage enkelte museumsgenstande frem fra montren og fortælle lidt nærmere om dem.

Der er mange dejlige genstande i samlingerne på Flynderupgård Museet. Denne første gang kan jeg imidlertid ikke nære mig for at fortælle om en genstand, der snarere er på vej ind i montren.

Flynderupgaard's fine samling af varer fra det gamle pottemageri i Skotterup bliver nu forøget med museumsvesenets seneste nyanskaffelse: En Skotterup-ugle, erhvervet på Arne Bruun Rasmussens auktioner.

Skotterup-uglerne findes i mange former, som kander, "krukker" og sparebøsser, og i flere forskelligt farvede glasurer.

Museets nye ugle er af "krukketypen", sortglaseret og små 40 cm høj. Det "Fjerprydede" hoved udgør krukens låg. Alt efter hvordan det drejes, skifter uglen udtryk, fra strengt

iagttagende til lettere koket.

Selvom uglen kan anvendes som krukke, er den dog først og fremmest en nipsgenstand.

Den øvrige produktion fra pottemageriet i Skotterup var imidlertid brugsvarer til husholdningen: urtepotter, fade, vaser m.m. På Flynderupgård kan man bl. a. se mælke- og flødefade og en brændevinsdunk. Dunken blev fremstillet som afskeds gave til sognefoged J. Madsen og bærer inskriptionen: "J. Madsen, Espergjerde 1884".

De fine Skotterupvarer skylder vi en af sidste århundredes indvandrere, Jean Joseph Strodl, der kom fra Böhmen, grundlagde pottemageriet omkring 1860.

Det var velplaceret mellem lergrav og udskejsmulighed. J.J. Strodl og hans efterfølger havde succes med deres varer og fabrikationen fortsatte frem til 1917. På denne tid overtog nogle yngre kunstnere værkstedet og fremstillede egentlige kunstgenstande. Dette fremgangsrigt projekt blev imidlertid brat stoppet ved en brand i 1921. Værkstedet blev ikke genopført og det var slut med lerproduktionen i Skotterup.

I dag kan vi glæde os over de varer, der har "overlevet" og over, at den sorte ugle ad mange veje er vendt tilbage til sin hjemegn.

Anne Majken Snerup Rud

lokalhistorien...

Tidligere inspektør ved Snekkersten Skole, Aage M. Rasmussen, samlede i 1930'erne skriftligt materiale fra Snekkersten og Skotterup, som skulle bruges til en egnshistorisk beretning, han kaldte "AF SNEKKERSTENS SAGA" (som aldrig blev færdig). Heri findes bl. a. en beretning skrevet af en fisker, Jens Jonassen (1831-1923), i Snekkersten om:

HVORDAN TÆNDSTIKKERNE KOM TIL SNEKKERSTEN

Nutidens mennesker kan sikkert ikke forstå, at man kunne hjælpe sig med de primitive midler, som den gang stod til ens rådighed. På landet havde man intet komfur, men en åben skorsten samt en stor bilæggerovn, hvori der fyredes fra køkkenet, men til gengæld kunne der også fyres med alt lige fra småt kvas til store favnstykker.

Tændstikker kendtes ikke. Når det var blevet aften, og der endnu var lidt ild i ovnen, blev der lagt nogle tørv på ilden for at bevare den til næste morgen, men som oftest var ilden slukket. Nu stod man altid tidligt op, det første man da havde at gøre, var at gå ud og se, om det røg op fra en eller anden skorsten. Nogle brugte en gammel træsko til at hente ild i. Mine forældre havde en lille jernkasse; med den gik de til naboen for at låne ild.

8.

Var man den første der var kommet op, greb man fyrstøjet, det bestod af stål, en flintesten, en svamp og nogle letfængelige klude. Der kunne ofte gå et helt kvarter, inden svampen eller kludene tog ild. Endelig havde man nogle lange, tørre fyrrepinde med svovl på den ene ende; de blev sat til den glødende svamp, og først da kom der flamme. Man kan let tænke sig, hvilket tidsspilde det var; der gik tit en hel time, inden der kom fyr på.

Jens Jonassen beretter videre: Han var stolt over at have bragt den første svovlstik til fiskerlejet. De var engang i København med en last fisk og havde solgt godt. Så gik de en tur i byen før hjemfarten. Henne på Amagertorv var der opløb af mennesker, og der måtte han også være med. Midt i menneskestimlen stod en mand med et lille paphylster i hånden. Han trak en pind ud af hylstret, løftede sit frakkeskøde op og støg en svovlstik på buksebagen, og der kom straks ild - til stor forundring for tilskuerne. Jens måtte have en pakke svovlstikker med hjem og købte den for en Rigsort (gl. dansk mønt, værdi 24 Skilling). Pakken indeholdt 40 svovlstikker, og ved forsøg sikrede han sig, at de brændte brilliant. Fra hovedstaden hjembragte Jens gerne en flaske københavnsk brændevin og københavnske boller til kammeraterne derhjemme, der stillede på stranden og hjalp ham båden på land, der var ingen havn den gang på fiskerlejet.

På sejlturen hjemad glædede Jens sig til at vise den nye ildkunst, og da båden var halet på land og brændevin og boller fordelt imellem dem, kneb det for Jens at vente til man havde tygget og drukket af, han skyndede på kammeraterne ved at love dem, at de skulle blive vidner til noget de aldrig havde set før.

De gumlede imidlertid sindigt videre, og hans far den gamle Jens Jonas Jensen brummede: "Vi kender nok den vindbeutels abekattestregere". Da sult og tørst så nogenlunde var stillet, viste Jens dem pakken med svovlstikker og sagde: "Her skal I se en slags træ, der brænder uden at komme til ilden". Efter en pause strøg han en svovlstik på buksebagen og holdt den stolt i vejret og til alt held brændte den med en klar flamme.

Selvfølgelig struttede han af vigtighed, men en gammel fisker udrød: "Føj for fanden, nu står verden ikke længe, når man kan stryge ild af en pind". Og så spyttede han langspyt og luskede af.

Chr. Sørensen, Espergærde